

На думку О. Топузова та Т. Пушкарьової, успішна реалізація ідей інтегрованого навчання відкриває безмежний простір для досягнення якісної конкурентоспроможної освіти, яка є безумовним гарантом для кожної людини в самостійному досягненні поставленої життєвої мети, джерелом творчого зростання та самоствердження в соціумі [6, с. 7].

Перспективи розвитку інтегрованого навчання закріплені у “Державному стандарті базової середньої освіти” (надалі – ДС), де зазначені не окремі предмети, а освітні галузі (Державний стандарт базової середньої освіти, 2020) [1]. Це означає, що вперше за тривалий час нормативний документ орієнтує на інтеграцію змісту, на можливість гнучкої варіативної організації змісту. Отже, реалізація інтегрованого підходу в освітньому процесі є актуальною проблемою і потребує науково-методичного забезпечення. Як зазначають дослідники, сьогодні педагогічна інтеграція визначається як провідна ідея сучасної реформи загальної середньої освіти, отже інтегративний підхід (сукупність методологічних способів здійснення інтеграції) має бути провідним і взаємопов’язаним із компетентнісним, особистісно орієнтованим, діяльнісним та ін. у теорії та практиці шкільної освіти [2].

Список літератури

1. Державний стандарт базової середньої освіти, Постанова Кабінету міністрів України № № 898 (2020) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-p#n16>

2. Засекіна Т. М. Інтеграція в шкільній природничій освіті: теорія і практика: монографія, Київ, Україна: Педагогічна думка, 2020. 400с.

3. Клепко С. Інтегративна освіта і поліморфізм знання: монографія. Київ--Полтава-Харків, Україна: ПОІПОПП, 1998. 360 с.

4. Мороз П. В., Мороз І. В. Інтегроване навчання історії в 5-9 класах: стан практики та перспективи. Український педагогічний журнал. № 3. 2021. С. 66–77. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/727329/>

5. Мороз П. В., Мороз І. В. Особливості розроблення дослідницьких завдань з історії для учнів базової школи. Recent Trends in Science: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, May 4–5, 2023 FOP Marenichenko V.V., с. Dnipro, Ukraine, 2023. С. 206–207. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/735202/>

6. Пушкарьова Т. О., Топузов О. М. Інтегративно--діяльнісна педагогіка: монографія. Київ, Україна: Педагогічна думка, 2019. 304 с.

УДК 37.02

Мороз П. В.

к. пед. н., старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти,
Інститут педагогіки НАПН України

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОСВІТНЯ СТРАТЕГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ

Інтеграційні процеси відбуваються на різних рівнях і сферах суспільного життя. На цю тенденцію в науці вказав ще В. Вернадський, який стверджував, що зростання наукового знання призводить до стирання меж між окремими науками. Сфера освіти

не стала винятком. Актуальність впровадження інтеграції в освіті обумовлена низкою глобальних процесів і тенденцій розвитку інформаційного суспільства. Інтегративні процеси в різних сферах суспільного життя значною мірою визначають стиль мислення та поведінки сучасної людини.

Перед тим, як запроваджувати в практику будь-яку освітню технологію важливо зрозуміти її суть, й інтегроване навчання не є виключенням. Незважаючи на різноманіття трактувань поняття інтеграції в освіті є те спільне, що об'єднує підходи науковців. Насамперед під **інтеграцією в освіті** слід розуміти процес встановлення зв'язків між структурними компонентами змісту навчання в рамках певної освітньої системи з метою формування у здобувача освіти цілісного уявлення про світ, спрямованого на його розвиток і саморозвиток. Вона є природним взаємозв'язком між навчальними предметами, розділами та темами різних навчальних предметів, що ґрунтується на провідній ідеї. Тобто освітня інтеграція це не механічне поєднання частин/складників освіти, не їхня сума, а органічний їх взаємозв'язок, який дає якісно новий результат, нове системне і цілісне утворення [3; 4].

На нашу думку, інтеграція в освіті означає поєднання різних предметів та/або тем в освітньому процесі з метою розуміння зв'язку між ними та їх застосування у реальному житті. Це може бути досягнуто шляхом включення крос-дисциплінарних проектів та завдань, що спрямовані на розвиток критичного мислення та вміння аналізувати інформацію. Інтеграція також дозволяє вивчати навчальний матеріал у контексті реальних проблем та ситуацій. Наприклад, учень, який вивчає історію, може вивчати різні історичні події та їх вплив на сучасне суспільство [3; 4].

Дослідники розглядають інтеграцію в освіті різнопланово, а саме як:

- фактор розвитку освітніх систем;
- різновид наукової інтеграції, що здійснюється в межах педагогічної теорії та практики; вища форма відображення єдності цілей, принципів, змісту, форм організації процесу навчання та виховання;
- процес і результат взаємодії структурних елементів змісту освіти, який супроводжується зростом системності та спресованості знань учнів;
- цілеспрямоване об'єднання, синтез відповідних навчальних дисциплін у самостійну систему цільового призначення, яка спрямована на забезпечення цілісності знань та вмінь [5, с. 4].

Досить слушною є думка Ю. Малієнко, яка розглядає інтеграцію у локалізованому вимірі, а саме у контексті громадянської та історичної освіти. На її погляд, інтеграція – це взаємозв'язок змістового, процесуального, ставленнєвого аспектів громадянської та історичної освіти, інших освітніх галузей, необхідний для формування в дитини цілісної картини світу та різнобічного розвитку особистості. Дослідниця наголошує на тому, що зазначена інкорпорація галузей шкільної освіти є важливою передумовою ефективності нової навчальної літератури [2, с. 126].

Цінність інтегрованого навчання в тому, що воно дозволяє вчителю та учню виходити за межі окремого навчального предмета, окремої освітньої галузі. Відповідно здобувачі освіти можуть краще зрозуміти сутність певного об'єкта чи явища в контекстах різних навчальних предметів, сформувані цілісне уявлення про них; завдяки аналізу різних точок зору глибше зрозуміти ключові ідеї; краще зрозуміти, як використати набуті ідеї та навички використовувати на практиці; системно мислити. Відповідно під час інтегрованого навчання діти вчать бачити цілісну картину світу, а не тільки її окремі фрагменти [1, с 34].

Список літератури

1. Інтеграція навчальних предметів в початковій школі як ефективна форма навчання молодших школярів : матеріали інтернет-семінару /уклад. Л.Н. Добровольська, В.О. Чорновіл. Черкаси: Видавництво КНЗ “Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради”, 2017. 183 с. URL: <http://library.ippro.com.ua/attachments/article/430>
2. Малієнко Ю. Інтеграція як концепт сучасного підручникотворення. Проблеми сучасного підручника. Вип. 27. 2021. С. 123-131. URL : <https://ipvid.org.ua/index.php/psp/article/view/12>
3. Мороз П. В., Мороз І. В. Інтегроване навчання історії в 5-9 класах: стан практики та перспективи. Український педагогічний журнал. № 3. 2021. С. 66–77. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/727329/>
4. Мороз П. В., Мороз І. В. Особливості розроблення дослідницьких завдань з історії для учнів базової школи. Recent Trends in Science: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, May 4–5, 2023 FOP Marenichenko V.V., с. Dnipro, Ukraine, 2023. С.206–207. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/735202/>
5. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ “Видавничий дім “Плеяди”, 2017. – 206 с.. С. 74

Прокоф’єва Л. А.

Державний заклад “Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”

Мухаметдінова О. С.

Державний заклад “Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”

ДУМКИ ВІДОМИХ ФІЛОСОФІВ ПРО ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ТА НАСКІЛЬКИ ЦЕ ДОРЕЧНО САМЕ ЗАРАЗ

Актуальність: в сучасному світі технології випереджають реальність, тому в когось може скластися хибна думка, що учіння науковців, що працювали тисячі років тому не притаманні даному суспільству. І тільки незначна кількість людей вбачає в цьому основу. Нам важко повірити, що в найдавніших часах у працях Аристотеля, Сократа та Платона, які створювались ще в 4 столітті до н. е. розглядали важливість фізичної культури тіла.

Об’єктом дослідження є давньогрецький науковець-енциклопедист, філософ і логік Аристотель; грецький філософ Сократ, який вважається засновником західної філософії; та давньогрецький мислитель Платон. А також їх праці про „здоров’є, та „здоровий спосіб життя.

Предметом дослідження є який вплив на свідомість людини призводять цитати та думки філософів . Наскільки вони фундаментальні та глибокі для звичайного студента, що здобуває вищу освіту та починається свій життєвий шлях.

Взагалі, що таке життя, на думку Аристотеля : “Все харчування, зростання і розкладання фізичного тіла, яке має свою основу в самому собі” називається життям. Проте природа тіла у природі складна. Тіло, з одного боку, є субстратом чи речовиною, з другого – формою. Душа відрізняється від тіла тим, що є “сутністю у сенсі природної форми”, але не будь-якою формою, а лише формою, що має у